

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 126/2010-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. októbra 2010 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a sudcov Marianny Mochnáčovej a Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti A., a. s., B., zastúpenej C., s. r. o., B., konajúcej prostredníctvom advokáta JUDr. P. Č., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Cob 356/08 z 15. júla 2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti A., a. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Cob 356/08 z 15. júla 2009 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Cob 356/08 z 15. júla 2009 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 126/2010-13 z 31. marca 2010 bola na ďalšie konanie prijatá sťažnosť spoločnosti A., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob 356/08 z 15. júla 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“). V časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy medzitimným rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 22 Cb 127/08 zo 14. októbra 2008 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola sťažnosť odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka sa žalobou na okresnom súde domáhala zaplatenia sumy 2 910 000 Sk (96 594,30 €) s príslušenstvom od spoločnosti A., s. r. o., z titulu tzv. stornoprovízie na základe zmluvy o obchodnom zastúpení a spolupráci v oblasti organizácie sprostredkovania starobného dôchodkového sporenia uzavretej so žalovaným 1. novembra 2004 (ďalej len „zmluva“). Okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že *„v danom prípade je potrebné rozhodnúť najskôr len o základe žaloby medzitimným rozsudkom, nakoľko samotné preskúmanie výšky stornoprovízie by si vyžadovalo značné znalecké dokazovanie..., preto je potrebné najskôr právoplatne rozhodnúť o nároku samotnom...“*, a následne medzitimným rozsudkom určil, že sťažovateľke ako žalobkyni nevznikol nárok na stornoprovízie voči žalovanej spoločnosti. Medzitimný rozsudok napadla sťažovateľka odvolaním, na ktoré krajský súd rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu.

3. Sťažovateľka v rozsahu prijatej sťažnosti namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu, pričom na preukázanie zásahu do jej práv v sťažnosti uviedla tieto skutočnosti:

„Predmetom súdneho konania bol uplatnený nárok na vyplatenie stornoprovízií ako bezdôvodného obohatenia žalovaného v zmysle zmluvy o obchodnom zastúpení a spolupráci v oblasti organizácie sprostredkovania starobného dôchodkového sporenia zo dňa 1. 11. 2004. Predmetom tejto zmluvy bolo o. i. organizovanie siete sprostredkovateľov starobného dôchodkového sporenia, za čo prináležala žalovanému odmena vo forme provízie, určenej v zmysle províznych podmienok, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy o obchodnom zastúpení.

Sťažovateľ v konaní predložil predmetnú písomnú Zmluvu o obchodnom zastúpení, v zmysle ktorej sa ostatné podmienky vzniku a zániku nároku na províziu posudzujú primerane podľa podmienok vzniku a zániku nároku na províziu konkrétneho sprostredkovateľa. Sťažovateľ ako žalobca mal v konaní za to, že predmetné ustanovenie predstavovalo dohodu zmluvných strán, t.j. žalobcu a žalovaného, o podmienkach zániku nároku na províziu, ktorá sa odvíjala od podmienok zániku nároku na províziu sprostredkovateľa. Takáto dohoda o zániku nároku na províziu bola podľa právneho názoru sťažovateľa možná a prípustná.

Provízie v prípade sprostredkovania zmlúv o starobnom dôchodkovom sporení mali dve formy a to (i) provízie sprostredkovateľa a (ii) provízie organizátora (žalovaného). Predmetom konania pred všeobecným súdom boli výlučne iba provízie organizátora (žalovaného), ktorých výška bola podľa províznych podmienok určovaná podľa provízie jednotlivých sprostredkovateľov.

Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam Okresný súd Bratislava III vydal medzitýmny rozsudok, ktorým určil, že žalobcovi (sťažovateľovi) nevznikol nárok na stornoprovízie. V odôvodnení rozsudku Okresného súdu Bratislava III sa uvádza, že žalobcovi nevznikol nárok na uplatnenie stornoprovízie voči žalovanému, pretože v Zmluve o obchodnom zastúpení ani v Províznych podmienkach nemajú zmluvné strany dohodnuté ustanovenia o stornoprovízií pre organizátora.

Prvostupňový súd ako aj odvolací súd ignoroval pri svojom rozhodovaní znenie províznych podmienok, ktoré tvorili súčasť Zmluvy o obchodnom zastúpení a v zmysle

ktorých sa zánik nároku na províziu u organizátora (žalovaného) mal primerane spravovať ustanoveniami províznych podmienok sprostredkovateľov, ktoré boli súčasťou zmluvy o sprostredkovaní starobného dôchodkového sporenia. Na túto skutočnosť sťažovateľ upozorňoval tak vo svojej žalobe zo dňa 13. 6. 2008 (strana 3) ako aj v odvolaní zo dňa 5. 11. 2008 (str. 2 a 3), kde dôsledne popísal dohodu o zániku nároku na provízie, ku ktorej došlo medzi zmluvnými stranami (žalobcom a žalovaným) ako dohodu vo forme odkazu na provízne podmienky sprostredkovateľov na základe § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka. Prvostupňový ani odvolací súd sa týmto zásadným argumentom sťažovateľa vo svojich rozhodnutiach žiadnym spôsobom nezaoberali...“

4. V ďalšom texte sťažnosti sťažovateľka poukázala na ďalšie nedostatky napadnutých rozsudkov všeobecných súdov, judikatúru ústavného súdu, ako aj štrasburských orgánov ochrany práv a svoju sťažnostnú argumentáciu uzatvára takto:

„Okresný súd Bratislava III ako aj Krajský súd v Bratislave teda pri svojom rozhodovaní právnej veci sťažovateľa žiadnym spôsobom a v žiadnom rozsahu nevyhodnotili právnu argumentáciu sťažovateľa o dohode medzi ním a organizátorom (žalovaným) o zániku nároku na províziu, ktorá bola obsiahnutá v províznych podmienkach, tvoriacich súčasť Zmluvy o obchodnom zastúpení, dospeli k zjavne nesprávnemu právnemu záveru o totožnosti provízie organizátora a provízie jednotlivých sprostredkovateľov, ktorý je v príkrom rozpore s predloženými dôkazmi. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ako aj s ohľadom na skutkový stav veci opísaný v tejto sťažnosti je potrebné uviesť, že odôvodnenie predmetných rozsudkov, nakoľko (i) jasne a zrozumiteľne nedáva odpovede na všetky zásadné právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a súčasne (ii) je v príkrom rozpore s predloženými dôkazmi, je v rozpore s právom na súdnu ochranu a s princípmi spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR.“

5. V petite sťažnosti (v rozsahu jej prijatia na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu) sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd rozhodol tak, že rozsudkom krajského súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tento rozsudok zrušil.

II.

6. Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval krajský súd, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti a ku vhodnosti ústneho pojednávania. Predsedníčka krajského súdu vo vyjadrení z 15. júna 2010 uviedla, že predsedníčka senátu 3 Cob je toho názoru, že sťažnosť nie je dôvodná, zotrváva na dôvodoch napadnutého rozhodnutia a nemá k nim čo dodať. Súčasne uviedla, že netrvá na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom.

7. Na výzvu ústavného súdu sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu listom z 3. júna 2010 oznámila, že trvá na ústnom pojednávaní, keďže na ňom možno očakávať ďalšie objasnenie veci. Listom zo 6. augusta 2010 sťažovateľka svoje stanovisko korigovala tak, že „... má za to, že ústnym pojednávaním možno prispieť k bližšiemu objasneniu veci v prípade, ak ústavný súd by mal určité uvádzané tvrdenia a skutočnosti za nedostatočne preukázané a odôvodnené“. Ústavný súd po vyhodnotení stanoviska sťažovateľky dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto boli splnené podmienky na upustenie od ústneho pojednávania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a sťažnosť bola prerokovaná na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu.

8. Po podrobnom posúdení sťažnosti, rozsudku krajského súdu, obsahu vyžiadaného súdneho spisu a vyjadrenia k sťažnosti dospel ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu k záveru, že sťažnosť je dôvodná.

9. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov.

Dodržiavanie ústavy orgánmi verejnej moci však nemožno vzťahovať len na strohé rešpektovanie jej jednotlivých článkov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

11. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní

o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

12. Podstata sťažnostných námietok sťažovateľky vo vzťahu k rozsudku krajského súdu spočíva v jej tvrdeniach, že tento:

- žiadnym spôsobom nevyhodnotil jej právnu argumentáciu o dohode medzi ňou a žalovaným o zániku nároku na províziu, ktorá bola obsiahnutá v províznych podmienkach, ktoré boli súčasťou zmluvy o obchodnom zastúpení,
- dospel k zjavne nesprávnemu právnemu záveru o totožnosti provízie žalovaného a provízie jednotlivých sprostredkovateľov, čo má byť v príkrom rozpore s predloženými listinnými dôkazmi a
- odôvodnenie jeho rozsudku nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky zásadné skutkové a právne otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

13. Z odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento po opise dôvodov medzitýmneho rozsudku okresného súdu a stručných dôvodov odvolania na vlastné odôvodnenie rozsudku uviedol:

„Krajský súd v Bratislave prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., pričom dospel k záveru, že medzitýmny rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Po prejednaní veci odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa vyčerpávajúcym spôsobom zhodnotil tak skutkové zistenia, ako i svoj právny záver, a preto

je možné konštatovať správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, ku ktorým nie je čo dodať.“

14. Keďže sa krajský súd stotožnil s dôvodmi rozsudku okresného súdu, ku ktorým nemal čo dodať, ústavný súd sa oboznámil aj s rozsudkom okresného súdu, ktorým tento určil, že sťažovateľke nevznikol nárok na stornoprovízie proti žalovanému. Okresný súd po uvedení žalobných dôvodov, obsahu výpovede sťažovateľky a listinných dôkazov a poukaze na relevantné zákonné ustanovenia na vlastné odôvodnenie rozsudku uviedol:

„... súd dospel k záveru, že žalobcovi nevznikol nárok na uplatnenie stornoprovízie voči žalovanému, pretože v Zmluve o obchodnom zastúpení ani v Provízných podmienkach nemajú zmluvné strany dohodnuté ustanovenia o stornoprovízii pre organizátora. Stornoprovízie si dohodol žalobca iba so sprostredkovateľmi s ktorými uzatvoril zmluvy žalobca priamo a Provízne podmienky uzatvoril žalobca so sprostredkovateľmi a preto žalobcovi vznikol nárok na stornoprovízie iba voči sprostredkovateľom a to vo výške 100% a preto by ďalšie uplatnenie stornoprovízií aj voči žalovanému, ako organizátorovi, bolo duplicitné. Žalobca uzatvoril zmluvu s organizátorom, súčasťou ktorej sú Provízne podmienky, podľa ktorých má organizátor nárok na províziu, odvodenú od provízie sprostredkovateľov, ale žiadne ustanovenia o stornoprovíziách a podmienkach na uplatnenie stornoprovízií voči organizátorovi neboli zmluvnej dohodnuté a preto nemá žalobca právny titul na uplatnenie stornoprovízií voči žalovanému ako organizátorovi.“

15. Sťažovateľka odvolanie proti rozsudku okresného súdu odôvodnila vo vzťahu k tvrdenej dohode o stornoprovíziách takto:

„Ako navrhovateľ uviedol priamo vo svojom návrhu, kde citoval ustanovenia Provízných podmienok: Ostatné podmienky vzniku a zániku nároku na províziu, ako aj spôsob a lehoty pre jej vyplácanie, sa u organizátora (žalovaného, pozn.) primerane posudzujú podľa podmienok vzniku a zániku nároku na províziu a spôsobu a lehôt pre jej vyplácanie ustanovených v provízných podmienkach konkrétneho sprostredkovateľa, ktoré tvoria platnú súčasť jeho zmluvy o sprostredkovaní starobného dôchodkového sporenia.

Ako je z uvedeného zrejmé, zmluvné strany, t.j. navrhovateľ a odporca sa dohodli na podmienkach zániku nároku na províziu... Ak sa teda strany výslovne dohodli na

podmienkach zániku nároku na províziu odkazom na provízne podmienky sprostredkovateľa, je podľa názoru navrhovateľa nutné konštatovať, že zmluvné strany si dohodli podmienky stornoprovízií jasným a zrozumiteľným spôsobom. Písomná forma dohody o zániku nároku na províziu bola splnená odkazom na provízne podmienky konkrétnych sprostredkovateľov...

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a bez akýchkoľvek pochybností možno preto uviesť, že nakoľko podmienky zániku nároku na províziu boli medzi navrhovateľom a odporcom dohodnuté a tieto podmienky nepripúšťajú rôzny výklad a sú preto dostatočne zrozumiteľné a určité, právny záver súdu prvého stupňa o neexistencii dohody o podmienkach zániku nároku na provízie je nesprávny.“

K súdom prvého stupňa tvrdenej duplícite plnenia v prípade uplatnenia nároku na stornoprovíziu proti žalovanému sťažovateľka v odvolaní uviedla:

„Ak sú podmienky zániku nároku na províziu v prípade sprostredkovateľov a odporcu ako organizátora rovnaké, neznamená to duplicitnosť plnenia. Spoločné podmienky zániku nároku na poskytnutú províziu vedú výlučne iba k záveru, že v prípade, ak nastanú tieto zmluvne predvídané podmienky, nárok sprostredkovateľa ako aj organizátora (odporcu) na províziu zaniká a tieto subjekty sú povinné prijať províziu navrhovateľovi vrátiť. Prirodzene, každý z povinných subjektov je povinný vrátiť iba tú províziu, na ktorú mu vznikol zmluvný nárok a táto provízia mu bola vyplatená.

Odporca teda nemal povinnosť vrátiť províziu vyplatenú jednotlivým sprostredkovateľom, ale výlučne iba províziu, ktorá mu bola vyplatená ako organizátorovi na základe zmluvy o obchodnom zastúpení. Z uvedeného vyplýva, že skutkový záver súdu prvého stupňa o duplicitnom plnení v prospech navrhovateľa bol teda nesprávny.“

III.

16. Ako prvou sa ústavný súd zaoberal sťažnostnou námietkou týkajúcou sa nedostatku riadneho odôvodnenia rozsudku krajského súdu. Krajský súd pri odôvodňovaní potvrdzujúceho výroku svojho rozsudku aplikoval § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v znení účinnom od 15. októbra 2008, podľa ktorého „Ak sa

odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody“. Uvedené ustanovenie bolo zavedené novelou Občianskeho súdneho poriadku vykonanou zákonom č. 384/2008 Z. z. a z dôvodovej správy k tomuto zákonu vyplýva, že zákonodarca ním „reaguje na súdnu prax v prípadoch úplných a presvedčivých rozhodnutí súdov prvého stupňa, kedy odôvodnenie rozhodnutia odvolacích súdov je len kopírovaním vecne správnych dôvodov. V takých prípadoch rozhodnutia obsahujú účastníkom známe podania, známy napadnutý rozsudok a v závere obsahujú už len stručné konštatovania o správnosti a presvedčivosti napádaného rozhodnutia, s ktorým sa odvolací súd plne stotožňuje. Ide o ustanovenie v rovine fakultatívnej a umožňuje odvolaciemu súdu sa sústrediť už len na doplnenie presvedčivosti rozhodnutia a odvolacie súdy sa tak môžu sústrediť na judikatúru a odbornú literatúru. Tým sa môže zvýšiť aj dôvera v apelačné súdy, ktoré by v rozhodnutí menej kopírovali a viac argumentovali, čo nepochybne bude verejnosťou vítané.“.

17. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení

rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu v odôvodnení rozhodnutia zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že (ne)majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

18. Zákonodarcom upravenú fakultatívnu možnosť odvolacieho súdu obmedziť sa v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia je vždy potrebné v záujme ústavne konformného výkladu (čl. 152 ods. 4 ústavy) aplikovať aj vo svetle judikatúry ústavného súdu a ESLP, zaoberajúcej sa právom účastníka občianskeho súdneho konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu. Ak tak všeobecný súd nepostupoval, jeho rozsudok je nevyhnutné považovať za arbitrárny, svojvoľný, a tým priamo zasahujúci do základného práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K tomuto záveru v právnej veci sťažovateľky viedli ústavný súd tieto úvahy:

19. Okresný súd medzitýmnym rozsudkom určil, že sťažovateľke nevznikol nárok na stornoprovízie voči žalovanému v podstate s odôvodnením, že tieto neboli zmluvne dohodnuté a že v prípade ich priznania by na strane sťažovateľky došlo k duplicitnému plneniu. S uvedeným právnym záverom sťažovateľka prejavila kvalifikovaný nesúhlas v odvolaní, kde svoju argumentáciu sústredila na (i) preukázanie existencie dohody o stornoprovízii obsiahnutej v zmluve uzavretej so žalovaným a (ii) na nesprávnosť záveru okresného súdu o duplicitnom plnení v jej prospech (bod 15 odôvodnenia tohto nálezu). Na predloženú právnu argumentáciu sťažovateľky krajský súd reagoval len tak, že sa stotožnil so závermi rozsudku okresného súdu bez toho, aby považoval za potrebné k nim niečo dodať. Na odvolacie námietky sťažovateľky teda krajský súd nereagoval vôbec.

20. Podľa ústavného súdu však v okolnostiach súdnej právnej veci odvolacie námietky sťažovateľky signalizovali možnosť ich podstatného vplyvu na právne posúdenie veci v otázke vzniku nároku sťažovateľky na stornoprovíziu (zániku nároku na províziu)

voči žalovanému. Obsah províznych podmienok, ktoré sú platnou súčasťou zmluvy uzavretej medzi sťažovateľkou a žalovaným totiž potvrdzuje odvolacie námietky sťažovateľky, že zmluvné strany si dohodli podmienky zániku nároku na províziu (vrátane spôsobu a lehôt na výplatu) u žalovaného odkazom na úpravu týchto náležitostí v províznych podmienkach konkrétneho sprostredkovateľa. Za týchto okolností bolo povinnosťou krajského súdu na túto odvolaciu argumentáciu sťažovateľky primeraným a ústavne konformným spôsobom reagovať.

21. Krajský súd však v odôvodnení napadnutého rozsudku nedal presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a nereagoval ani na podstatné odvolacie námietky, pričom od uvedenej povinnosti ho nemôže oslobodiť ani znenie § 219 ods. 2 OSP, ktoré nemožno aplikovať čisto formálne, ale v spojení s judikatúrou ústavného súdu a ESLP a súčasne v spojení s § 157 ods. 2 OSP. Podľa uvedeného ustanovenia (ktoré primerane platí aj pre odvolací súd-§ 211 ods. 2 OSP) totiž súd v odôvodnení rozsudku o. i. uvedie, ako vec právne posúdil. Ako je zrejmé z odôvodnenia rozsudku okresného súdu, tento sťažovateľkou tvrdenú dohodu o zániku nároku na províziu nepovažoval za zmluvne zakotvenú, a preto nevyhodnotil ani jej argumentáciu o jej existencii v podobe odkazu na primeranú aplikáciu províznych podmienok konkrétneho sprostredkovateľa. V jeho rozsudku teda absentuje právne posúdenie tvrdenej dohody o zániku nároku na províziu, čím tento nie je v súlade § 157 ods. 2 OSP. Za týchto okolností bolo preto povinnosťou odvolacieho súdu (a to bez ohľadu na znenie § 219 ods. 2 OSP) napraviť pochybenie okresného súdu a primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať na podstatné odvolacie námietky sťažovateľky (existenciu platnej dohody o zániku nároku na províziu a popretie duplicity plnenia v prípade stornoprovízií). Krajský súd sa však právnou argumentáciou sťažovateľky vôbec nezaoberal a ani neuviedol na zvýraznenie správnosti a presvedčivosti rozsudku okresného súdu žiadne dôvody, ktoré by ústavnému súdu umožnili konštatovať, že svojím postupom pri odôvodnení napadnutého rozsudku neporušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu. Ústavný súd preto výrokom tohto nálezu vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy,

tento zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

22. Ústavný súd vo svetle uvedených nedostatkov odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ktoré viedli k záveru o zásahu do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, poukazuje aj na nie celkom štandardné vyjadrenie krajského súdu k prijatej sťažnosti. Tento totiž na výzvu ústavného súdu, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti, reagoval čisto formálne a bez akejkoľvek snahy „obhájiť“ v konaní pred ústavným súdom sťažnosťou napadnutý rozsudok (bod 6 odôvodnenia tohto nálezu).

23. V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) a jeho povinnosťou bude ústavne konformným a presvedčivým spôsobom vysporiadať sa s odvolaním sťažovateľky proti medzitýmnemu rozsudku okresného súdu. Ústavnému súdu totiž pre nedostatok právomoci neprislúcha zaujať stanovisko (i) ani k platnosti (a vôbec existencii) dohody o zániku nároku na províziu medzi účastníkmi konania (ii) a ani k možnosti jej uzavretia odkazom na provízne podmienky v zmluvách uzavretých medzi sťažovateľkou a tretími osobami. Bude preto úlohou krajského súdu, aby reagujúc na odvolacie dôvody dal odpoveď na tieto otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré spočívajú v rovine civilného (podústavného) práva.

24. Keďže sťažovateľka si náhradu trov konania pred ústavným súdom neuplatnila a ústavný súd je sťažnosťou viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), neprichádzalo do úvahy priznať jej náhradu trov konania proti krajskému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2010